

АКТУАЛЬНІСТЬ ВИКОРИСТАННЯ В УКРАЇНІ ДОСВІДУ СТАНОВЛЕННЯ ТА РОЗВИТКУ АНТИКОРУПЦІЙНИХ СТРУКТУР СХІДНО-ЄВРОПЕЙСЬКИХ КРАЇН ЄС

Чередниченко О. Ю., канд. екон. наук, доцент, Центральний апарат Служби безпеки України, Козлова А. О., канд. екон. наук, Харківський національний університет міського господарства імені О. М. Бекетова

В сучасних умовах прояви корупції створюють реальну загрозу національній безпеці та демократичному розвитку більшості країн світу, негативно впливають на всі сторони суспільного життя. Міжнародний досвід з протидії вказаним ганебним явищам свідчить про негативний вплив корупційних проявів і на економіку цілих держав, що потребує впровадження рішучих заходів з протидії корупції.

Чинники успішної протидії корупції вже давно відомі та апробовані міжнародною спільнотою, причому їх вдосконалення здійснюється постійно. Світові інституції постійно підвищуються вимоги та стандарти з протидії корупційним злочинам, розробляють відповідні методики, рекомендації та активно сприяють у цьому напрямку урядам зацікавлених країн, в тому числі у вигляді фінансової допомоги, спрямованої на боротьбу з корупцією. Протидія корупційним проявам завдання не лише окремих правоохоронних органів, причетним державним інституціям, а й і громадського суспільства.

Це, насамперед:

- відкритість влади, прозорість та зрозумілість процедур прийняття державних рішень;
- дієві механізми контролю за діяльністю державних органів з боку громадського суспільства;
- зрозумілі, порозорі, ринкові економічні механізми ведення бізнесу;
- свобода слова, незалежність засобів масової інформації.

Разом з цим слід зазначити, що втілення в життя ефективних заходів із боротьби з корупційними проявами в окремих країнах не проходить без суттєвих проблем, подолання яких вимагає підвищення ефективності ведення боротьби з корупцією, створення дієздатних систем протидії цьому негативному явищу. Напрацьований досвід провідних країн Європейського Союзу, насамперед східно-європейських країн, може бути досить цікавим для нашої держави, а запроваджені дієві механізми боротьби з корупційними проявами в цих країнах, на нашу думку, можна трансформувати до національної антикорупційної системи.

Так, не дивлячись на актуальність цього питання у Польщі досить довго не приймався окремий законодавчий акт щодо протидії корупції. Однак загрозна для держави поширеність корупції та потреба більш повної реалізації підписаних Польщею (у зв'язку зі вступом до Європейського Союзу) міжнародно-правових угод спонукала польську владу до вжиття додаткових заходів. Зокрема, наприкінці 2002 року урядом Польщі затверджено Державну

програму боротьби з корупцією під назвою «Антикорупційна стратегія». На виконання цієї програми створена та працює Надзвичайна кодифікаційна комісія сейму Польщі, яка займається змінами до Кримінального, Кримінально-процесуального та Кримінально-виконавчого кодексів. Крім того, з 2006 р. введено в дію Закон про «Центральне антикорупційне Управління (ЦАУ, Centralny Urząd Antykorupcyjny)». Основною метою діяльності ЦАУ є боротьба зі зловживаннями владою та використанням привілеїв для досягнення особистої і майнової користі, а також діяльністю, спрямованою проти економічних інтересів держави. Практика боротьби правоохоронних органів Польщі з проявами корупції свідчить також про ефективність застосування Закону «Про протидію введенню до фінансового обігу матеріальних засобів нелегального чи невизначеного походження, а також про протидію фінансуванню тероризму» від 16 листопада 2000 р. Досить значний ефект у справі протидії корупційним явищам досягнуто при створенні нового державного органу - фінансової розвідки, що передбачає втілення таких завдань: припинення злочинних дій у фінансовому секторі та створення банку даних для всіх компетентних державних інститутів, які протидіють використанню нелегальних джерел доходів.

Досить активно намагаються боротися з корупцією уряди країн Балтії. Одночасно, на думку спеціалістів, унаслідок нескоординованості дій між правоохоронними органами Латвії (боротьбу з цим негативним явищем у країні здійснюють аж 16 різних структур, у т. ч. правоохоронних), країна залишається однією з найкорумпованішою у Європейському Союзі. У зв'язку зі вступом Литви до Європейського Союзу у заяві Європейського Парламенту теж зазначається про необхідність активізації боротьби в цій країні з корупцією та організованою злочинністю, особливо на кордоні.

Цікавим для нас є досвід Румунії з подолання корупції в сучасних умовах розвитку держави. Румунія теперішній час активно протистоїть корупційним проявам, насамперед, у вищих ешелонах влади, незважаючи при цьому на займані посади, авторитет та заслуги у минулому чиновників високого рангу. В якості приклада можна привести засудження за корупційні злочини прем'єр-міністра країни та низки міністрів. Слід зауважити, що вказані досягнення стали реальними не тільки завдяки «запиту громадського суспільства на активізацію протидії корупції», а й завдяки наявності політичної волі вищого керівництва держави, наявності незалежних правоохоронних та судових органів (насамперед в особі генерального прокурора країни).

З огляду на актуальність проблеми боротьби з корупцією, одним із головних завдань сучасності для багатьох держав світу є перегляд комплексу організаційно-правових та інших заходів на національному рівні з метою їх удосконалення, підвищення рівня взаємодії на двосторонньому та регіональному рівнях, а також активізація діяльності в межах міжнародних організацій у сфері боротьби з корупцією та організованою злочинністю. Важливим в реалізація ефективної національної системи боротьби з корупцією є участь державних органів у заходах боротьби з цим негативним явищем, у

межах дій запроваджених Організацією Об'єднаних Націй, Радою Європи, Інтерполом, Міжнародним валютним фондом, Світовим банком та іншими міжнародними інституціями.

Аналіз особливостей боротьби з корупційними злочинами в окремих країнах Європейського Союзу дозволяє сформулювати уявлення про основи передової національної антикорупційної стратегії, розвиток якої необхідний в сьогоденні України:

- політична воля вищого керівництва держави до боротьби з корупцією і сформована на її основі єдина державна політика в області боротьби з корупцією, яка б включала комплекс заходів державного, політичного, економічного, соціального і правового характеру;
- організований контроль з боку громадського суспільства та ЗМІ за всією системою державного адміністрування (неодмінною умовою для цього є створення атмосфери прозорості) і забезпечена можливість порушення в цих рамках кримінального переслідування правопорушників;
- реальна незалежність судової влади;
- реальна економічна свобода (яка не має нічого спільного з таким явищем як втрата управлінської керованості з боку держави та «економічний хаос»);
- жорстка підзвітність осіб, які наділені владними повноваженнями, перед реально незалежним органом, що здійснює моніторинг чистоти діяльності державних службовців, а також наділений повноваженнями по притягненню до відповідальності посадовців незалежно від їх місця в ієрархічній структурі влади.

Україна вже напрацювала правову та економічну основу для боротьби з корупцією, створила незалежні антикорупційні органи, як імають певний кредит довіри з боку суспільства. Наша держава, що розташована на межі із Заходом не може залишитися осторонь процесів боротьби з корупцією в країнах ЄС. В той же час Україні потрібно активніше врахувати позитивний досвід антикорупційної діяльності європейських країн у практичній роботі з викоринення цих ганебних явищ, адаптувавши до вітчизняних реалій та специфіки обстановки на сучасному етапі розвитку країни.

ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЗАХИСТУ КОМЕРЦІЙНОЇ ТАЄМНИЦІ ПІДПРИЄМСТВ

Чех Н. О., канд. екон. наук., Хохлов Р. О., магістр, Харківський національний університет міського господарства імені О. М. Бекетова.

В сучасних розвинених ринкових умовах інформаційні ресурси являються дуже цінним об'єктом і потребують надійного захисту. Усвідомлюючи невпинний економічний розвиток, розуміючи зростаючу необхідність у досягненні переваги на ринку, потребу у знаннях про джерела